

DOCUMENTE SĂTMĂRENE DIN TIMPUL RĂSCOALEI LUI HOREA

GHEORGHE GORUN

Deși relativ îndepărtat de aria de desfășurare a răscoalei lui Horea, comitatul Satu Mare s-a confruntat și el cu pericolul izbucnirii unui conflict social în anii 1784—1785, nu neapărat prin extinderea — după cum se temea autoritățile nobiliare sătmărene — răscoalei ce bântuia prin podișul transilvan și în Munții Apuseni, ci pur și simplu izvorînd din realitățile sociale locale. Însă sugestia dată de răscoala lui Horea țărănimii sătmărene transpare, într-o manieră categorică, în orice acțiune pe care aceasta a inițiat-o în anii respectivi.

Documentele pe care le publicăm cu această ocazie — emanate de primul vice comite al comitatului Satu Mare, Szuhányi Ladislau, rapoarte către Consiliul Locumtenențial și anexe ale acestora din timpul răscoalei lui Horea — vorbesc în acest sens. Autoritățile nobiliare sătmărene, ca de altfel și din alte părți, au căutat cu insistență instigatorii la răscoală, în genul lui Salis, în spatele căroră să fie aruncată vina pentru orice tulburare, sau mișcare cu caracter social. În mod firesc, orice persoană care s-a pronunțat, într-un fel sau altul, în favoarea lui Horea și a răsculaților din Transilvania, au fost taxați drept instigatori și tratați ca atare. Asemenea persoane au fost considerate a fi și Gheorghe Üveges, precum și preotul român din Homorodul de Jos, cu toate că din mărturiile diversilor martori oculari nu reiese că ar fi instigat la răscoală,oricit de subiectiv am încerca să fim (doc. nr. 5 din anexă).

Un document interesant pentru preocupările comitatului de a opri eventuala extindere a răscoalei în comitatul Satu Mare este raportul din 30 decembrie 1784 al vice comitelui Szuhányi (doc. nr. 1). Acestea însăză măsurile luate de comitat, la sugestia superiorilor sau din inițiativă proprie, inclusiv cordonul militar tras de comitat la limitele sale cu comitatele vecine dinspre sud și sud-est, al cărui plan îl și anexează.

Celealte documente publicate în anexă au ca obiect arestarea geamăgului Gheorghe Üveges, originar din Bihor și care a lucrat prin satele din comitatul Satu Mare, precum și a preotului român din Homorodul de Jos, care s-au pronunțat favorabil față de răscoală. Evident, nu sunt singurele luări de poziție ale unor țărani din părțile sătmărene alături de răscoală, celealte — foarte numeroase — urmând a fi publicate cu alt prilej.

DOCUMENTE

1

1784 decembrie 30, Carei

**Excelsum Regium Locumtenentiale Hungaricum Consilium,
Domini, domini, gratiosissimi, colendissimi!**

Gratiosum eiusdem excelsi Consilii Locumtenentialis Regii de dato 20^{ae} currentis mensis ad me exaratum intimatum numero 29091 notatum demisse percepit, quo mediante mihi iniungi video, ut de statu publicae tranquillitatis (cuius conservatio mihi ultroquoque enixe commendatur) de tempore in tempus omni septimana circumstantiam relationem faciam ac denique omnem curam, et sollicitudinem adhibeam, ut pax et tranquillitas ultronec conservetur, ac illius quoquomodo perturbandae occasio per opportunas dispositiones, et exactum vigilantiam sollicite antevertatur, quorum intuitu demissam facio relationem.

Ut primum tumultus hic maiora coepit incrementa illico non expectata inclyto comitatus congregatione altis locis tumultum, repraesentavi, et quia pax, et tranquillitas armis conservari assvevit, militari assistentiam demisse sollicitavi, quam etiam inclyto comitatus sub congregatione generali 22ª novemboris in oppido Nagy Károly celebrata reiteravit.

Mox advenit una divisio e legione pedestri D'Althoniana inclusis dominis officiabibus tam superioribus, quam et inferioribus ex 180 capitibus constans, cui adiecta est in comitatu hoc stativa tenens equestris cohors dimacharum Berlichingeniana, ast haec assistentia valde, et nimium exilis est, nam praclusionis linea gardon dicta in limitibus prope versus Transylvaniae partea sitis, ad duodecim milliaria duci deberet, numerus autem militum valde exiguis se ad tantam distantiam extenderet nequit.

Unde pedestris haec militia occupavit loca et actu existit in possessionibus Iriny, Genes, Szent Miklós, et Piskárkos equestris vero effective circiter ex 30 capitibus constans in possessione Nagy Majtény, custodiuntur per hos militari manu passus in quibus ex Transylvania in Hungariam additus patet numero quatuor, ex Piskárkos usque liberam, et regiam montanam civitatem Nagy Bánya numerantur miliaria octo, ubi actu nulla custodiam praeter vigiles pagenses ob defectum militiae constituta habetur, esset autem sum ne necessaria ex eo:

1º Quod loca illa plerumque valachis ex Transylvania profugis (licet in tribus quatuorve pagi svaei numerentur) impopulata sint.

2º Natio haec valachica ad seductionem natura sua nimium proclivis, eo facilius tumultuantibus adhaesura est, quod ibidem cognatos suos habeat.

3º Pars illa versus Transylvaniam ingentibus montibus, et sylvia referta tumultuantibus refugium praestare potest, illi autem undiquaque quaquaversis libet erumpere possunt.

4º Libera regia et montana civitas, si passus hi solide non praeccludantur, per tumultuantes circumdari facile potest, et facta irruptione in montanis civitatibus Nagy et Felső Bánja dictis ingentia, et forte nunquam reintegrabilia damna causare possunt, nam in instanti thesaurum ibidem existentem adimere, fodinas, et universa quoque mox ruinare facilime poterunt.

Quae ut in antecessum solide praecaveri valeant, dignetur excelsum Consilium adminis adhuc duos pedestres divisiones, et unam colortem equestrem gratiosa sua intermediazione quo celerius exoperari, et huic ordinari facere, secus, in casum

erruptionis partes hae illico desolutae sunt, ipsos fiscales subditos ad officium Nagy Bányense spectantes olioquin cervicosos tumultuantes ducturos, non vane praemtu, et sub jurata fide mea referre praesummo.

Ut proinde excuso Consilio situs plague illius quae securisari debet plenius constet, medio iurati geometrae comitatensis planum pro his circumstantiis idaealter concentratum hicce demisse adnexum confici curavi, ex quo, et adnexis observationibus idem excelsum Consilium clarioris informari dignabitur.

Maxima reflexione dignum censeo in toto plano vias publicas per quas ex Transylvania in Hungariam liber transitus patet in comitatu hoc existere in possessione Gencs, Szopor, et Farkasaszó, sed praeter has vias publicas accessus in comitatum hunc undique patet vel maxime peditibus.

Et hae sunt demisse reflexiones meae quoad lineam praeclusionalem qualiter fulciendam humillime propositae, quasdam altiori excelsi Consilii Locumtenentialis Regii humillime substerno una gratis, et patrociniis devotus maneo.

Excelsi Regii Locumtenentialis Hungarici Consilio

Károly 30ª decembris 1784

humillimus servus

Ladislau Szuhányi m.p.

Inclyto comitatus Szathmar ordinarius
vice comes

Original, Magyar Országos Levéltár (Archiva Națională Ungară), Budapest, secția Consiliul Locumtenental, C. 53 (Dep. publ. pol.), 1785, fond 13, cutia 151, f. 65–66; anexă hartă

2

1785 ianuarie 11, Certeze

Tekintetes ur vice ispány ur!

Ezen Úveges György nevű embert én Avasujjfaluban tanáltam vadászni jövén az urak parancsolatából, pasusát mutatta Nagy Bányai Mihályi Balás urét, de nékie nem hittem, mivel a petset hibás, itt ketten iratnak a passusban, én csak egyet tanáltam, a másik hol maradt, nem tudom, hanem azzal kérkedett, hogy az mely ellenség Erdélyben támadott, éö felsége cresztette volna ki Erdély országára, de ne felyetek ezektől, mert ezek néktek nem ártanak, rajtam támadást ne tegyetek, ezek jó fele emberek oláhok, ezekfelett Borgó Toma és Pisztrángos András avasujjfalusiai valyák, hogy velek együtt lévén az korcsmán, azt mondotta hogy ezen ellenségről beszélgetvén, hogy éö katona volt annis 12 és élt azon oláhokkal, és Szent Péterre itt lesznek kik csak az urakat bántyák, de titeket nem bántanak, hanem kötelességem szerint kivántam az urnak elküldeni, az ur méltóztassék jobban investigálni, mind termete, mind maga viselése, s itt az Avasban való beszéde ötet árulyák, itt tekereg régén, egyébb ujjsággal nem szolgálhatok az urnak, hanem magam kegyes gratiájába ajánlván, vagyok az tekintetes urnak igaz szolgája Nagy Samu Katona. Avasujjfalu 11° ianuarii 1785. Tekintetes ordinarius vice ispány urnak, tekintetes vice notarius Eötvös László nagy érdemű urnak, nemes Szathmár vármege vice ispány urnak alázatoson ajánlom. Lazari v. ibi, ubi

Copie, *ibidem*, f. 186.

Onorat domn vice comite

Pe acest om cu numele de Üveges Gheorghe eu 1-am găsit în Certeze, venind la vinătoare din porunca domnilor, și-a arătat pașaportul (semnat) de domnul Mihalyi Bálaj din Baia Mare, dar nu l-am crezut întrucât sigiliul era stricat, în pașaport sunt scriși doi, eu am găsit numai unul, unde a rămas celălalt nu știu, însă a spus că dușmanul care s-a ridicat în Transilvania ar fi fost trimis asupra Transilvaniei de măria sa (impăratul), dar nu vă temeți de aceștia pentru că nu vă vor prejudicia, nu mă atacați pe mine, aceștia sunt oameni buni, români; mai mult decit atât, locitorii Borgo Toma și Pistrangos Andrei din Certeze, declară că, fiind împreună cu el la circumă, a spus vorbind despre acești dușmani, că el a fost soldat timp de 12 ani și a trăit (împreună) cu acei români, de Sfântul Petru vor fi aici și îi vor necăji numai pe domni, dar pe voi (țărani) nu vă vor ataca, am dorit să-l trimitem la domnia voastră, în conformitate cu obligațiile mele, iar domnul să binevoiască să-i cerceteze mai bine atât infâțișarea, cît și purtarea, pentru că vorbele lui de aici din Oaș îl trădează, el vagabondind pe aici de mult; nu pot să-l servesc cu alte știri pe domnia voastră, în schimb mă recomand în grația voastră binevoitoare, fiind sluga adevărată a onoratului domn, soldatul Nagy Samuil. Certeze, 11 ianuarie 1785. Recomand cu supunere onoratului domn prim vice comite, domnului cu mari merite onoratul vice notar Eötvös Ladislau domnului vice comite al nobilului comitat Satu Mare.

3

1785 ianuarie 17, Carei

Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale Hungaricum!

Georgius Üveges in districtu Avas (quem unice valachi incolunt) comitatui huic Szattmariensis ingremiato, notanter vero possessione Avasujjfalu per satellitem comitatensem interceptus domino substitutus vice comiti transmissus, per eum vero ad me transportus, ac per me ad carceres magistratuales coniectus, qualesnam sermones in eodem districtu protulerit, ex hicce adnexa satellitis comitatensem relatione sub A et suspectis eiusdem passualibus sub B idem excelsum Consilium Locumtenentiale Regium uberiori gratiose informari non gravabitur, ex quibus cum non vane coniecturari potest eundem emissarium tumultuantum in Transylvania valachorum esse, ideo eundem sub saevera custodia, usque ulteriores ordines ab eodem excenso Consilio accipiendo detineri; interea vero Thomam Borgó, et Andream Pisztrangos, velut testes statui et cum incaptivato confrontari curabo, qua confrontatione peracta, illlico demissam relationem meam submittere haud intermittam. Qui caeteroquin gratiis et patrociniis comendatus maneo.

Eiusdem excelsi Consilii Regii Locumtenentialis Hungarici

Nagy Károly 17ª ianuarii 1785

humillimus servus

*Ladislaus Szuhányi m.p.
Comitatui Szattmariensi ordinarius
vice comes*

Original, *ibidem*, f. 189

4

1785 ianuarie 17, Carei

Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale Hungaricum!

Graeci ritus parochus in possessione Alsó Homorod comitatui huic ingremiata actu officio suo fungens praeterlapso mense decembbris ad oppidum Szinyér Váralya divertens coram iudici, et iuratis eiusdem oppidi in simul constitutis quenam de tumultuante plebe valachorum transylvanica protulerit qualiterve populum adhortatus sit, et testimonialibus eiusdem oppidi ad me perlatis huic sub numero 1º adnexit idem excusum Consilium gratiosi informari non gravabitur.

Ut primum hae testimoniales mihi relatae sunt illico subscriptos eiusdem oppidi iuratos accersivi feci, parochum vero Alsó Homorodiensem medio archidiaconi (ne observet cur) citari feci, praefixit eidem archidiaconatus terminum 11ª januarii ast idem ne ad praesens comparuit, interea ego ex iuratis oppidi Szinyér Váralya comparent quatuor iuratos assumptis adlatus meum dominis assessoribus, et jurasseribus, qui praesto esse poterant eosdem authenticavi, prout hicce sub numero 2º adnexum perhibet.

Audio ex diversis relationibus id etiam quod in vicinis comitatibus Beregh, Ungh, Szabolts similium sermonum promulgatores reperiantur, et in comitatu Szaboltsiensem, notanter vero possessione Kálló, Semlyén, recenter duo intercepti sint, et ad carcerae coniecti de quibus eundem inclytam comitatum suam relationem fecisse non dubito.

Profatum dictae possessionis Alsó Homorod parochum, vel inde quod ad citationem archidiaconi sui comparere neglexerit, in suspicionem non vane incidentem hactenus intercipi curassem, ast populum valachicum in districtu il^o existentem motus aliquos facturum praemetui, adeo que usque ulteriores excelsi Consilii Locumtenentiali ordines comprehensionem eiusdem suspendi, vigili tamen oculo custoditur, et dum et quanto intercipi potest, iudicem tamen eundem militari manu intercipiendum socius fore. Quaedum excuso Consilio Locumtenentiali Regio humillime repraesentarem una gratiis et patrocinii devotus maneo.

Eiusdem excelsi Consilii Regii Locumtenentialis Hungarici

Nagy Károly, 17ª januarii 1785

humillimus servus

Ladislaus Szuhányi m.p.

Comitatus Szathmariensi ordinarius
vice comes

Original, *ibidem*, f. 225

5

1785 februarie 5, Carei

Anno 1785, die 5° februarii in oppido Nagy Károly inclyti comitatui Szathmariensi ingremiatus sequens peracta est inquisitio magistratalis.

De eo utrum

1º Ismérié a tanu Üveges Györgyöt, hová való, kincl szolgált, vagy kóbórolt üres kézzel, vagy fegyverrel, gyalog vagy lóháton?

2º Mit hallott tölle a tanu, hogy leg közelebb honnat jött, maga a vagy másod magával, kivel, azon társa pedig hol maradt el?

3º Volt é ez kérdett Üveges Györgynek passussa, hányan voltak belé irva, most azon passuss hol vagyon?

4º Hol, mikor, ki előtt beszéllette, hogy Erdélyből ki jött volna, és mennyit mulatotzott ottan.

5º Miképpen kérdeztetett, kik előtt, nem de nem a mely ellenség támadott Erdélybe eő felsége ereszette ki Erdély országára, de ne félyeket ezektől, mert ezek néktek nem ártanak, engemet meg ne támadjatok, mert ezek jófele oláh emberek.

6º Hát azt hallottaé a tanu, hogy eő katona volt 12 esztendeig, és hogy volt azon oláhokkal, és Szent Péterre ítt lesznek, kik tsak az urakat bántyák, az oláhoknak pedig békét hágynak.

Primus: Testis Thomas Burgó colonus Ujfalusiensis annorum 38 adjuratum fatetur. Ad 1º Üveges Györgyöt a ki mostan itten raboskodik jól ismerem, mivel egy hétag nálunk helyiségnkben lakott, láttam hogy ott egynél, másnál ab'akokat tsinált. Ad 2um midön a falukba a birák által meg kérdeztetett, hogy hová való lenne, igazán egyszer sem felelt, mert elsőben Lippára valónak, azután Margitta mellett való Kécz nevű helyiségből, és hogy az atya is ott lakik, azt vallotta. Passussát is visgálta az helység, és a mint Samu nevezetű vármegye katonája olvasta, ugy mondotta nékünk hogy nemtsak maga volna belé irva, hanem még más egy társa is, de Üveges György erre azt felelte, hogy az hutába meg betegedvén, el maradt tölle. Ad 4º 5º et 6º Az korsomán egy néhányan öszve gyülekezvén, szóbeszéden kérdeztem tölle ha volt volnaé Erdélybe, és mit tudna azon fel zendült tolvayokról némek tulajdon maga beszéllette, hogy most nem régiben jött ki Erdély országából, és azokon az helyekben is járt, a hol már azon rossz emberek mindeneket fel praeddítak, és ottan hallotta, hogy pünkösdig még ide is ki fognának jönni, igaz hogy Erdélybe sem bántották az oláhokat, ti se félyeket, mert egyedül az uraságokat ölik, vágják, pusztítják azok, mert azok jó emberek, a többi közt azt is kérdeztem, ha volt e valaha katona, arra azt felelte, hogy igen is volt vagy 12 esztendeig.

Secundus: Testis Andreas Pisztrangos colonus Avasujffalusiensi annorum 35 adjuratum fatetur. Ad 1º Én különben nem esmerem Üveges Györgyöt, hanem nálunk vagy másfél hétag üveg munkát dolgozván láttam al és fel járni egy bottal az helyiségen minthogy nem esmérte, hogy hová való lenne és most leg közelebb honnét jött volna, arra azt felelte: hogy Lippóról az atyafiaitul Szán uraméktől jönne, és az édes attya Margitta mellett Kécz nevű helyiségen lakik. Az passussát is hallottam olvasni Samu Katona által s ugy magyarázták hogy az Bányai bíró passualta volna és ketten lettek volna bele irva, az társát kérdezvén tölle hogy hol hagyta, azt felelte Üveges György rab, hogy a hutában meg betegedvén, tölle el maradt, eő pedig maga élelme folytatása véget az salukra meg indult, ugyan azon közben. Ad 4º Szóbeszéden kérdeztem tölle ha járt é Erdélyben, és azon rossz gonosztevő gyilkos emberek felől hallotta valamit, vagy mit tudna rólük? tulajdon maga mondotta, hogy most nem régiben járt volna Erdélyben, azon helyiségekben: az melyeket már az meg nevezett rossz emberek porrá tettek, de ti ne félyeket tölle; mivel az parasztokat nem fogja bántani, hanem tsak az urakat ölni, vágni, üldözni fogják, és az oláhok pünkösdi felé ide is el fog jönni. Ad 6am Szó beszédben azt is mondotta, hogy 12 esztendeig katona is lett volna, de ki regimentébe azt nem mondotta.

Super qua praevis modo per nos peracta collateralis inquisitionis serie praesentes damus litteras nostras testimoniales. Signatum anno, die locove, ut supra. Inclito

comitatus Szathmáriensem vice iudicialium Sigismundus Szerdahelyi m.p. et eiusdem inclito comitatus iurassor Franciscus Mátaï m.p.

Anno 1785. 24^a et subsequos mensis ianuarii et februarii diebus in oppido Nagy Károly celebratum sub congregatione generali et sede simul iudicaria causarum civilium, et criminalium, inclito comitatus Szathmáriensem praescripti testes cum invinculato Georgio Üveges confrontati, testesque authenticati quod invinculato ad oculam dicendo praeclitas suas fassiones ultiro confirmaverint, addendo, *igaz hogy Üveges György rab részeg volt, de beszélhetett azért*. Idem vero invinculatus per omnia negat, nec recordatus dictorum, inquantum ebrius fuerit, miles vero nunquam fuit neque in Transylvania fuit testatum. Inlytus comitatus Szathmáriensem iuratum vice notarum Alexandrum Matay de Gutorfölde m.p.

Copie, *ibidem*, cutia 152, f. 36—37

În ziua de 5 februarie 1785 în tîrgul Carei situat în nobilul comitat Satu Mare a fost luată următoarea depoziție magistraturală.

1. Il cunoaște martorul pe Gheorghe Üveges (=Geamgiu), de unde este, la cine a lucrat, sau a vagabondat, cu mîna goală sau înmărată, pe jos sau călare?

2. Ce a auzit martorul de la el, ultima dată de unde a venit, singur sau însotit, de cine, iar tovarășul acela al său unde a rămas?

3. A avut acest Gheorghe Üveges în cheștiune pașaport, căi au fost scriși în el, unde este acum acel pașaport?

4. Unde, cînd, în fața cui a spus că ar fi venit din Transilvania și cît a stat acolo.

5. În ce fel a fost întrebat și în fața cui, despre dușmanul care a atacat în Transilvania că ar fi fost trimis asupra Transilvaniei de măria sa (impăratul), dar nu vă temeți de el, pentru că ei nu vă vor face necazuri, nu mă atacați pe mine pentru că aceștia sunt români buni.

6. A auzit martorul că el a fost 12 ani soldat și că a fost cu români aceia și că de Sfîntul Petru vor fi aici și care îi vor necăji numai pe domni, iar pe români îi vor lăsa în pace.

Primul: Martorul Toma Burgo, jeler din Certeze, de 38 ani, a depus jurămîntul. La 1. Pe Gheorghe Üveges care este acum aici rob, îl cunosc bine, întrucît a locuit la noi în sat o săptămînă, am văzut că acolo a făcut geamuri la unul sau la altul. La 2. Cînd a fost întrebat în sat de juzi de unde ar fi de loc, niciodată nu a spus adevărul, pentru că prima dată a mărturisit că ar fi din Lipova, apoi din localitatea Cheț de lingă Marghita, unde locuiește și tatăl său. Pașaportul său a fost examinat și de sat, iar după cum a citit soldatul comitatului numit Samuil, aşa ne-a spus că nu numai el era scris în pașaport, ci și un alt tovarăș de-al său, dar Gheorghe Üveges a răspuns că (acela) îmbolnăvindu-se la hută, a rămas acolo. La 4, 5 și 6. Adunându-ne către la circumâmpătă, în timpul discuției l-am întrebat dacă a fost în Transilvania și ce știe despre acei lotri care s-au răsculat, el însuși mi-a povestit că nu de mult a venit din Transilvania și a umblat și în acele locuri unde acei oameni răi au prădat totul și acolo a auzit că pînă la rusalii vor veni și pînă aici, e adevărat că nici în Transilvania nu i-au necăji pe români, nici voi să nu vă temeți, pentru că îi taie, îi omoară și îi puștiesc numai pe domni, pentru că acei (lotri) sunt oameni buni; printre altele l-am întrebat și accea dacă a fost vreodată soldat, la care a răspuns că da, a fost vreo 12 ani.

Al doilea: Martorul Andrei Pistrangos, jeler din Certeze, de 35 ani, a depus jurămîntul. La 1. Eu nu-l cunosc de altminteri pe Gheorghe Üveges, dar lucrînd la noi timp de o săptămînă și jumătate ca geamgiu, l-am văzut mergînd în sus și în jos prin localitate cu un băt, și cum nu a fost cunoscut de unde ar fi (de loc), iar acum ultima dată de unde ar fi venit, a răspuns că ar veni de la Lipova, de la ruda sa domnul Stan și că tatăl său locuiește în localitatea numită Cheț, de lingă Marghita. Am auzit cînd a fost citit pașaportul său de către soldatul Samuil, și aşa au explicat că ar fi fost lăsat (să vină în aceste părți) de judele din Baia Mare

și că ar fi fost scriși în el doi; fiind întrebăt unde și-a lăsat tovarășul, robul Gheorghe Uveges a răspuns că îmbolnăvindu-se la hută, (acesta) ar fi rămas de el (acolo), iar el, pentru a-și ciștiga existența, a pornit în acel timp prin sate. La 4. L-am întrebăt în cursul unei discuții, dacă a fost în Transilvania și a auzit ceva despre acei oameni răi, răufăcători și criminali, sau ce știe despre ei? El însuși a spus că nu de mult ar fi umblat prin Transilvania, în acele localități pe care amintiții oameni răi le-au făcut praf, dar voi nu vă temeți de ei, întrucât nu le vor face rău țărănilor, ci îi vor omori, tăia, urmări și prinde pe domni și vor veni și aici spre rusaliile românilor. La 6. A spus și aceea că ar fi fost soldat timp de 12 ani, dar n-a spus în a cui regiment.

Semnat în anul, ziua și locul ca deasupra. Vice judele nobiliar al vestitului comitat Satu Mare, Szerdahelyi Sigismund, m.p. și juratul aceluiași vestit comitat, Mátai Francisc m.p.

Anul 1785, în zilele de 24 și următoarele ale lunilor ianuarie și februarie, în adunarea generală a nobilimii și, totodată, scaunul de judecată al cauzelor civile și criminale ale vestitului comitat Satu Mare, ținut în orașul Carei; au fost confruntați martorii menționați mai înainte cu învinuitul Gheorghe Uveges, iar martorii autentici au confirmat în fața învinuitului depozitiile lor, adăugind că este adevărat că robul Gheorghe Uveges a fost beat, dar de aceea a putut vorbi. Același învinuit a negat, desigur, totul, expunând că nu este smintit, zicind că a fost treaz, a depus mărturie că nu a fost cu adevărat soldat în Transilvania, în nici un fel. Juratul vice notar al vestitului comitat Satu Mare, Mátai Alexandru de Cuci m.p.

6

1785 februarie 7, Carei

Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale Hungaricum!

In continuationem demisso repraesentationis meae sub 17ª praeterlapsi mensis ianuarii intuitu graci ritus parochi Alsó Homorodiensis humillime id repraesentandum censui, quod parochus hic 29ª ianuarii dum congregationem comitatus huius celebraretur, semet stiterit, ac per me eatenus dispositus aliquot diebus hicce commoratus sit; interea festes accersiri feci, ac ut recto ordine veritas rei elugubrari queat, ex testimonialibus oppidi Szinyér Váralya de eo utrum puncta concinnari, ac inquisitionem magistratualem huic humillime adnexam peragi ac stante congregationem testes authenticari, et cum eodem confrontari feci, ex qua inquisitione, et testium authenticatione luculentius appetet, qualisnam sermones protulerit, qualiterve populum concitare attentaverit.

Cum autem ad demissam praetactam sub 17 ianuarii submissam repraesentationem meam, nullos adhuc ordines de eo, quid cum eodem agendum sit perceperim, adhic in statu libero idem parochus existit vigili tamen oculo custoditur, dignetur proinde excelsum Consilium Locumtenentiale Regium ulteriora de eodem gratiose disponere. Qui in reliquo gratis, et patrocinis commendatus maneo.

Elusdem excelsi Consilii Locumtenentialis Regii

Nagy Károly 7ª februarii 1785

humillimus servus
Ladislaus Szuhányi m.p.

Comitatus Szathmáensi ordinarius
vice comes

Original, *ibidem*, f. 38

7

1785 februarie 10, Carei

Excelsum Consilium Regium Locumtenentiale Hungaricum!

Ad demissam repraesentationem meam intuitu Georgii Üveges in possessione Avas Ujfalui intercepti sub 17° praeteriti mensis ianuarii submissam gratiosum eiusdem excelsi Consilii Locumtenentialis Regii intimatum de 24ª ianuarii exaratum, et numero 2374 notatum, quo mediante ut in omnes circumstantias genuini inquiri faciam, gratiose ordinatur ac una disponitur, ut passuales cum iudicæ literæ et regio montanae civitatis Nagy Bányensem communicare ac in eodem authenticae sint, nec ne? expectere non intermittam demisse percepi.

Quod circumstantiale eiusdem actorum investigationem attinet, eandem illico peragi, ac in formam inquisitionis magistratualis redigi, testes sub praeterita con-gregationem authenticari, et cum eodem confrontari curavi, prout ex hicce adnexa inquisitione uberioris idem excelsum Consilium Regium Locumtenentiale perspicere dignatur.

Relati autem ad passuales num authenticae sint, nec ne? magistratui Nagy Bányensi cum transmissione originalium passualium erga remissionem requisitorias expediti, ad quas ut facile credi pareat obexundationes aquarum responsorias nec-dum percepi, quas tamen ubi advenerint illico submittere non intermittam. Caeterum gratiis, et patrocinis devotus maneo.

Eiusdem excelsi Consilii Regii Locumtenentialis Hungarici

Nagy Károly 10ª februarii 1785

humillimus servus

Ladislaus Szuhányi m.p.

Inclytus comitatus Szathmariensi ordi-narius vice comes